

Sygn. akt I PK 171/19

## POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Góncarz

w sprawie z powództwa J.B.  
przeciwko „O.” Spółce Akcyjnej w P.  
o odszkodowanie,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 25 czerwca 2020 r.,  
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i  
Ubezpieczeń Społecznych w P.  
z dnia 5 kwietnia 2019 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda J.B. na rzecz pozwanej „O.” Spółki Akcyjnej w P. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

### UZASADNIENIE

Pozwem z 16 czerwca 2017 r., skierowanym przeciwko „O.” S.A. w P., J.B. wniósł o przywrócenie do pracy na poprzednie warunki pracy i płacy, ewentualnie o zasądzenie odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia z tytułu bezpodstawnego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Pismem z 17 lipca 2017 r. powód zmienił żądanie, domagając się odszkodowania w kwocie 18.129 zł.

Sąd Rejonowy w P., wyrokiem z 15 maja 2018 r., oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że J.B. był zatrudniony u pozwanego i jego poprzedników prawnych od 18 sierpnia 1992 r. – ostatnio na stanowisku kierowcy materiałów niebezpiecznych. W dniu 19 maja 2017 r. powodowi doręczono oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu z nim umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, polegającego na świadomym, nielegalnym spuszczeniu paliwa z cysterny w celu jego przywłaszczenia, we współudziale z osobą trzecią, w łącznej ilości ok. 30 litrów, co miało miejsce 6 maja 2017 r. ok. godz. 20:00 na terenie parkingu stacjonowania pojazdów spółki we W.

Wyrokiem z 9 kwietnia 2018 r., wydanym przez Sąd Rejonowy [...] we W. w sprawie XII W [...], powód J.B. został uznany za winnego tego, że w dniu 6 maja 2017 r. około godziny 20:00 we W. na ulicy S. [...] z zespołu pojazdów marki M. o nr rej. [...] wraz z naczepą typu cysterna o nr rej. [...] dokonał kradzieży paliwa w ilości 30 litrów w ten sposób, że przy użyciu adaptera zlał paliwo z cysterny do plastikowego pojemnika, czym działał na szkodę „O.” S.A. z siedzibą w P., tj. popełnienia wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., i za to na podstawie art. 119 k.w. wymierzono mu karę 600 zł grzywny.

Sąd pierwszej instancji uznał, że nie ma wątpliwości co do tego, że rozwiązując z powodem umowę o pracę na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. pracodawca zachował wymagane przez ustawę tryb oraz formę natychmiastowego zwolnienia. Pozwany dokonał wypowiedzenia na piśmie (art. 30 § 3 k.p.), w którym podał przyczynę uzasadniającą rozwiązanie umowy o pracę wraz z informacją o przysługujących pracownikowi środkach odwoławczych (art. 30 § 4 i 5 k.p.), zachował termin z art. 52 § 2 k.p., gdyż oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę złożył w terminie miesiąca od uzyskania wiadomości o zdarzeniu. Ponadto, przed podjęciem decyzji w sprawie rozwiązania umowy o pracę z powodem pozwany wystąpił do organizacji związkowych o udzielenie informacji, czy powód zwrócił się do nich o obronę swych praw.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, pracodawca sformułował przyczynę rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia w sposób wystarczająco konkretny. Treść oświadczenia nie pozostawia wątpliwości jakie zachowanie powoda zostało uznane przez pracodawcę za naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, że zdarzenie opisane w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy zaistniało w takich okolicznościach, jakie przedstawił pozwany. Sąd Rejonowy podniósł, że dbałość o mienie zakładu pracy należy do podstawowych obowiązków pracownika (art. 100 § 1 pkt 4 k.p.), a zatem powód miał obowiązek dbać o mienie pracodawcy, by nie narazić go na straty. Próbując dokonać kradzieży paliwa, niewątpliwie ciężko naruszył podstawowy obowiązek dbałości o mienie pracodawcy.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że nietrafny jest zarzut pełnomocnika powoda jakoby oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę zostało dokonane w okresie usprawiedliwionej nieobecności powoda z powodu choroby. Sąd ustalił, że powód odebrał oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia w dniu 19 maja 2017 r., co wynika ze zwrotnego potwierdzenia odbioru. Pełnomocnik powoda nie przedstawił żadnego dowodu, z którego by wynikało, że tego dnia powód przebywał na zwolnieniu lekarskim.

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z 5 kwietnia 2019 r., oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego.

Sąd drugiej instancji nie podzielił apelacyjnego zarzutu nieważności postępowania z przyczyny wskazanej w art. 379 pkt 5 k.p.c., podkreślając, że zarówno powód, jak i jego pełnomocnik byli prawidłowo powiadomieni o terminie rozprawy przed Sądem Rejonowym z 15 maja 2018 r. Termin rozprawy został wyznaczony początkowo na 5 kwietnia 2018 r., a następnie – z uwagi na wniosek pełnomocnika powoda – został zmieniony na 15 maja 2018 r. O zmianie terminu zostali poinformowani zarówno powód, jak i jego pełnomocnik, przy czym zawiadomienia zostały wysłane już 9 marca 2018 r. i odebrane 15 marca 2018 r. przez powoda i 19 marca 2018 r. przez upoważnionego pracownika kancelarii pełnomocnika powoda. Rozprawa odbyła się zgodnie z wyznaczonym terminem. Ani powód, ani jego pełnomocnik nie poinformowali Sądu, że powód nie może uczestniczyć w rozprawie z powodu pogrzebu swojej babci, która zmarła 12 maja

2018 r. Ponadto nie było przeszkód, aby na rozprawie obecny był pełnomocnik powoda (lub jego substytut). Tymczasem, jak wynika z apelacji, pełnomocnik powoda nie stawiał się na rozprawę ze względu na złożony wniosek o zawieszenie postępowania oraz kolizję terminów rozpraw. Takie zachowanie profesjonalnego pełnomocnika obciąża stronę, a nie Sąd Rejonowy.

Chybione okazały się także pozostałe zarzuty apelacyjne, w tym błędu w ustaleniach faktycznych oraz dowolności oceny materiału dowodowego. Sąd odwoławczy zauważył, że ze sformułowania zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego (art. 207 § 3 i 6 k.p.c., art. 217 § 1 i 2 k.p.c. i art. 227 k.p.c.) wynika, że powód nie zgadza się z oddaleniem przez Sąd Rejonowy jego wniosków dowodowych. Sąd Okręgowy podniósł, że postanowienie oddalające wniosek dowodowy nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia, co oznacza, że może być poddane kontroli na podstawie art. 380 k.p.c. przy rozpoznawaniu apelacji, jeśli decyzja dowodowa sądu miała wpływ na wynik sprawy. Ponadto Sąd Okręgowy podkreślił, że dowód z przesłuchania stron nie ma charakteru obligatoryjnego w sprawach z zakresu prawa pracy. Profesjonalny pełnomocnik powoda nie wnosił w pozwie o przeprowadzenie tego dowodu na okoliczności istotne dla sprawy, które byłyby między stronami sporne.

Podnoszona w apelacji okoliczności, że powód konsekwentnie nie przyznawał się i nadal nie przyznaje do zarzucanych mu czynów, nie podważa skutecznie ustaleń Sądu Rejonowego co do prawdziwości podanej w oświadczeniu pracodawcy przyczyny rozwiązania umowy o pracę i co do jej zasadności. Prawidłowość ustaleń Sądu Rejonowego wzmacnia dodatkowo okoliczność, że wyrokiem Sądu Rejonowego dla W [...] powód został uznany za winnego popełnienia wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. i za to na podstawie art. 119 k.w. wymierzono mu karę 600 zł grzywny.

Zdaniem Sądu odwoławczego nie było również podstaw do uznania za zasadne zarzutów naruszenia prawa materialnego, sformułowanych bardzo ogólnie przez skarżącego, a mianowicie art. 30 k.p. w związku z art. 52 k.p.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w P. wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości. Skargę oparto skargę na podstawach: 1) naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie art. 207 § 3 i 6 k.p.c., art. 217 § 1 i 2 k.p.c. i

art. 227 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c., a także 2) naruszenia prawa materialnego – art. 30 § 3 k.p. i art. 52 k.p.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i zmianę wyroku Sądu Rejonowego przez uwzględnienie zgłoszonego przez powoda żądania zasądzenia odszkodowania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący sformułował zagadnienia prawne, sprowadzające się do odpowiedzi na pytania: (-) czy sąd, zwłaszcza w sprawie pracowniczej, może swobodnie oddalić wnioszek dowodowy w przedmiocie przesłuchania pracownika (powoda), w sytuacji gdy istniały poważne rozbieżności i wątpliwości co okoliczności związanych z zarzutami ciężkiego naruszenia przez powoda obowiązków pracowniczych, a także (-) czy dopuszczalna jest sytuacja, w której sąd, przyznając rację pracodawcy w zakresie przyczyn wypowiedzenia stosunku pracy, nie ustala jakie inne rzekome przesłanki spowodowały taką decyzję pracodawcy, poza przesłanką wskazaną przez pracodawcę, ponadto (-) czy dla oceny wagi naruszenia obowiązków pracowniczych ma znaczenie wysokość i rodzaj szkody wyrządzonej pracodawcy, a ta w analizowany przypadku wyniosła 130 zł (koszt paliwa).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, strona pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania

wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych.

Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd). Ustawodawca uznaje za doniosłe zadania Sądu Najwyższego związane z doskonaleniem wykładni prawa i jego stosowania, ujednolicaniem orzecznictwa, rozwojem jurysprudencji, a także zadania polegające na eliminacji w dostępnych granicach orzeczeń niegodnych ochrony ze względu na oczywiste naruszenie prawa lub wydanie ich w warunkach nieważności.

Wymagania konstrukcyjne skargi określa art. 398<sup>4</sup> § 1 i 2 k.p.c., nakładając na skarżącego obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że występuje przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Stąd

podstawą skargi kasacyjnej nie może być zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (co wynika jednoznacznie z art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c.).

Sąd Najwyższy w ramach tzw. przedsądu bada tylko powołane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

W przypadku powołania się na przesłankę określoną w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. należy sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na istnienie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; a w najnowszym orzecznictwie postanowienia Sądu Najwyższego: z 22 maja 2018 r., I CSK 23/18, LEX nr 2508110; z 23 maja 2018 r., I CSK 33/018, LEX nr 2508114).

Przez istotne zagadnienie prawne rozumie się problem o charakterze prawnym, nie zaś faktycznym albo wynikającym z zarzucanych przez skarżącego uchybień sądu, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, a ich wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia właśnie rozpoznawanej sprawy, lecz także innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18, LEX nr 2499790).

Przedstawione przez powoda problemy nie są istotnymi zagadnieniami prawnymi w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący nie wykazał bowiem, że mają one poważny, uniwersalny i istotny charakter, wywołują zasadnicze kontrowersje lub rozbieżne oceny prawne, które nie zostały dotychczas rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy, a ich rozstrzygnięcie jest konieczne zarówno dla prawidłowego rozpoznania tej konkretnej sprawy, jak i przyczyni się do rozwoju judykatury. Nie spełnia wymagania określonego w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. uzasadnienie potrzeby rozstrzygnięcia sformułowanych problemów interpretacyjnych przez odniesienie się jedynie do ustaleń faktycznych konkretnej sprawy.

Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że przedmiotem oceny sądu pracy w sporze o przywrócenie do pracy lub odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia jest wskazana przez pracodawcę przesłanka (przyczyna) rozwiązania umowy. Sąd nie jest zobowiązany, *in abstracto*, do poszukiwania „innych rzekomych przesłanek”, warunkujących decyzję podjętą przez pracodawcę, zwłaszcza gdy zwolniony pracownik ich nie powołuje.

Skarżący podkreśla, że zarzucany mu przez pracodawcę czyn stanowił próbę zaboru 30 litrów paliwa o wartości jedynie 130 zł. Pomija jednak, że pracodawca może zastosować art. 52 § 1 pkt 1 k.p. także wtedy, gdy zawinione działanie pracownika powoduje tylko zagrożenie jego interesów, a nie realną szkodę. Ciężkie i zawinione naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych nie występuje tylko wtedy, gdy nastąpi konkretny skutek w postaci szkody o znaczącym rozmiarze. Już samo zagrożenie interesów pracodawcy (także niemajątkowych) może stanowić podstawę rozwiązania umowy o pracę w szczególnym trybie (por. wyrok z 22 marca 2016 r., II PK 37/15, LEX nr 2026396). Tym samym, nawet próba zaboru mienia pracodawcy (np. usiłowanie kradzieży), a nie tylko dokonany już zabór, może być interpretowana jako zagrożenie interesów pracodawcy, wynikające z uchybienia podstawowym obowiązkom pracownika, na przykład tym z art. 100 § 2 pkt 4 k.p. Oceniając sformułowane przez skarżącego zagadnienia, nie można także pominąć dokonanych ustaleń faktycznych (wiążących w postępowaniu kasacyjnym – art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.), zgodnie z którymi powód nie dokonał kradzieży skutecznie tylko i wyłącznie z uwagi na interwencję pracodawcy.

W przypadku zarzucenia pracownikowi kradzieży lub przywłaszczenia mienia pracodawcy i rozwiązania z tej przyczyny umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. pracodawca powinien wykazać, że czyn ten został przez pracownika popełniony. W rozpoznawanej sprawie o popełnieniu przez powoda zarzucanego mu czynu rozstrzygnął Sąd Rejonowy dla W [...] wyrokiem z 9 kwietnia 2018 r., uznając powoda za winnego dokonania kradzieży paliwa w ilości 30 litrów. Choć do wyroków wydanych w sprawach o wykroczenia nie ma zastosowania art. 11 k.p.c., to jednak uznanie powoda za winnego popełnienia wykroczenia polegającego na kradzieży paliwa nie jest obojętne dla sprawy cywilnej (z zakresu prawa pracy).

Prawomocny wyrok w sprawie o wykroczenie stanowi dokument urzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c., a więc korzysta z domniemania prawdziwości, że jego treść stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone. Takie orzeczenia sądów karnych podlegają ocenie sądu cywilnego według zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 lutego 2013 r., IV CSK 443/12, LEX nr 1331348 i z 20 marca 2015 r., II CSK 254/14, LEX nr 1730597). Wpływ na tę ocenę ma domniemanie wynikające z rangi dokumentu urzędowego (wyroku sądowego), które chociaż jest domniemaniem wzruszalnym, to ciężar jego obalenia, zgodnie z art. 252 k.p.c., spoczywa na tej stronie, która zaprzecza prawdziwości dokumentu. W rozpoznawanej sprawie to powód musiałby wykazać, że nie popełnił zarzucanego mu czynu, mimo że został uznany winnym popełnienia wykroczenia i za nie ukarany. Samo nieprzyznanie się powoda do winy nie może zaś stanowić o wywiązaniu się z tej powinności.

Wątpliwości prawne skarżącego dotyczące oddalenia wniosku dowodowego o przesłuchanie stron (w tym przede wszystkim powoda) nie mogą być skutecznym argumentem za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż kwestionowana czynność sądowa nie została dokonana przez Sąd drugiej instancji. Oddalenie wniosku dowodowego przez Sąd Rejonowy nie może stanowić o naruszeniu przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy przez Sąd drugiej instancji. Dowód z przesłuchania stron nie jest dowodem obligatoryjnym w sprawie z zakresu prawa pracy.

Skarga kasacyjna w dużym stopniu opiera się na kwestionowaniu ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy. Powód zaprzecza faktom ustalonym przez Sąd Rejonowy (przyjętym także przed Sąd Okręgowy jako podstawa faktyczna rozstrzygnięcia) z powołaniem się na art. 233 § 1 k.p.c. W związku z tym należy przypomnieć, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może być skuteczną podstawą skargi kasacyjnej, co jednoznacznie wynika z art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy nie weryfikuje oceny dowodów ani prawidłowości ustalenia faktów dokonanego na podstawie tej oceny.

Powołane argumenty pozwalały przyjąć, że przedstawione przez skarżącego problemy prawne nie stanowią istotnych zagadnień prawnych, przekonujących, z

punktu widzenia interesu publicznoprawnego, o konieczności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c.